

— 1 անոն, Ապրիլի 3: Փախտականացնեկատհամբ
եղած թղթակիցը թիւնները խորհրդակացին առվել
գրաւեցն, որնք գյուղաօքարքար Խուսի եւ Աւ-
տրիայի կառավարութիւններուն կողմանն Անդրբա-
կան կառավարութեան խրկուած ծանուցադիմուններ
եւ անոնց պատասխաններն են: Կեսսելըս կամք
իրաւոց կառավարութեան կողմանն է: Խոված ծանու-
ցադիմուններն են կուս մէջ կ'ըսէ: Կը յուսումքը որ ան-
գիտական կա պայմութիւնն իր իմաստութեամբը
առ Հասարակաց իրաւաց հնու չմիաբանող բանին
քաղաքն մը կ'ըսէ: Առ այդմ կ'ընդունենք անդ-
դիմուն գա զընձնին կողմանն տրուած խոսուումը, ո-
րով յանձն կ'առնու: Փախտականաց զաւաճանու-
թեան վոյս հսկելը, եւ ամեն օրինական մշտցոյն
ընարյու որ աննընք իրենց տրուած ստովծականու-
թիւնը՝ Անդրբայի բարեկամ տերութեանց դէմ
յարձակումներ նմանելը չկ'արձակեն: Խոյսըր մեծ
փառաշութեամբ առ խոսուան կատալումը իր սպա-
սէ: Ասկէ զատ Խուսուց արտօղին դարձոց որոշ-
անեան ուրիշ ծանուցադիմութիւնը մը մէջ Ըզգաց իրաւաց
եւ Անդրբայի քաղաքական օրինաց կրողը զանա-
զանութիւնը կը ցուցընեւ: Անդրբայի օրէնքը, կ'ըսէ
օտարականաց Անդրբայի հնու բարեկամ տերութեան
մը գէմ պատերազմ հրատարակելլը կ'արգելը
բաց ընդհանուր ազգոց իրաւումքն ուրիշ շատ բա-
ներ ալ կ'արգելը, թէսկէ եւ ուղղակի պատերազմ
մի պատճառ ըլլազու բաներ չըլլան: Այսինքն Ա-
Խոսուցայի փախտականներն հասուուած փոր
սամակը, որն որ գէնք գնելը եւ Խոսուցայի մէջ Նորիւ-
քաղաքական պատերազմ՝ հանելու, պիտի որ գործու-
ծուի, որոն յայտարարութիւնները լուսանից բաց բաց
մէջ հրատարակեցնաւ: Տ. Անտոնի մէջ կ'երմա-

նացի, խալացի և գողցիացի մասնակինաց ըստն ժաղավարները, որոնց մէջ յեղափօփութիւններ չանելու, գործականներ խալացին եւ իշխանաց կենացը դէմ գարաններ զգածելու խորհուրդներ կ'ըլլան։
3. Փարքից վերջին գեպքի բուռն ատենը գողցիացի մասնակինաց Լանտոնի լագիքիներուն մէջ հրատարակուծ դրդութ յայսարարակութիւնները, որոնց մով գաղցինուկան ազգը զէնկը առնելու կը յօրիւր քիմ։ Կ. 1. Ընտոնի մէջն Անդղիացի բարեկամ ու բարձիւններուն զըրբին ազատաբեկուցին թվով նեղեն խորհելու եւ ե. Գոշութին Լանտոն ինցած առնելու բնադրք։ Առանք բնելին եղաք նցն ծանուցայիրը կ'աւելիցն է. իմէն Անդղիացի քաղաքական որենքը թիւն ուղարկի որամաներացմ հրատարակութ արքելուն և որամաներ զօրութիւն ունի աղեկ ու ուղաշամ սրենք չէ, ուստի հարկ է որ վախուի եւ ընդհանուր պարտաց իրաւանցը համաձայնի

իսկ Աւարդիսյի գառապուրեւութան զգացման արքա-
ած ծառացազիրներուն մէջ ամեննեն գլխաւ, որը Բարսի
10ին Շվարդը մաղեկի իշխանին Պուլ համան իրկան-
է, որուն մէջ պաշտօնեան՝ անզ զիտկան նոր գահ-
լընին հազմուելուն վրայ իր համարելինն այսոնեւէլ-
նուեւ, կը ըստ թէ Նշի պաշտօնեից գահէրբեցին
առեն արևաց խորհրդեան մէջ փախառականաց
նկուումներ խռով խռովերէն, կը յուսանք որ, առ-
խորքոյն դպուհառաւ Անզ զիտկի եւ ցանկացին առ-
րանձ եւուն մէջ ծագուն աւելիաբանաթիւնը շուտով
եւ մէր հաճութեանը կը վերցուի Խոկ մասնաւ-
րապէս Աւարդիսյի վրայ գործով, կը ծառացանձնու-
որ անիկան երրեք Անդգիտային օստականին փոխիլո-
տականոց ասպեցական ըրացան իրաւունցը զէմ ե-
լուն չէ: Աիսյն առոր գէմ բարձրած է որ աս փա-
խըստականնեն իր իշխուց արուուծ տապեշականաթիւնը
գէշի կը գործ ածին, եւ յելքափոխական դաւանա-
ւութիւններ կը նիւթեն ի վրաս ան տէրութեանց՝ ո-
րուք Անզ զիտկի բարեկամն եւ գաշնուիցն են: Հար-
Տերզի առ բան իննոց, եւ ապրուցյ շնունդը որ
ասկէ եւոքը զանոնք արգելելու ովհու որ չանց: Ասկէն
եւոքը իր դեսապանին կը պատուիրէ որ նայն ծառացա-
լիքը Անզ զիտկի արտաքին գործոց պաշտօննին եւ
պաշտօնեից գահէրեցն ցուցնէ: Այս ծանուցապարու-
սաւասիսունը լորտ Մալբէլպատրի Արքաի Ինքնի
Աւարդիսյի գեւսպանին տուաւ, որուն մէջ Անդգիտին
աւերութեան՝ Շատորիսյի Շետ բարեկամաթիւնը
հաստատուն որահերու ունեցած յօժարութիւնը ցու-
ցընէլէն, եւ եղած դէպքերուն վրայ իր ցան յայ-
տինչն եւուեւ, կ'աւելիցնէ: թէ ես եւ թէ թէ թա-
գաւորական պաշտօնեից ամէն անդամները կը զգան-
ու ամէննեն ին այնպիսի գէպը մը որէոր չը պատու-
իիլ, որով կարող ըլլոց արութիւնը մէր բարեկամնկուն
յարաբերաւութիւնն որն որ, ինչպէս կը յուսանք՝ Շե-
նուց նորէն հաստատած է:

Ца հրատարակուած թղթակցով թեմայի կորուն է
առեւ Թարգմ. 15թն Վասորիցի զետապն ուուշ կու-
ման Պարմեզաւը կոմեն տուած մէկ ճանու ցագիրն
այ. Վարդ մէջ Պուշ կունը Վասորիական հառափո-
րավութեան անցագրի վոր բառն ոոր կարդ առցո-
րիւնը կը ծառուցանէ, պատիւն թէ ամէն անգղիաց

կամ յոնիսացի ճամբորդները Աւատրիայի երկիրներուն մէջ ազատ ճամբորդութիւն ընելու համար անդղական կամ յոնիսական իշխանութենէ մը առողջութեած անցագիր պէտք են աւենենալ, որուն մէջ նշն մարդուն Անդղիսից կամ Յոնիսից հպատակ ըլլալը յայտնաբեռ նշանակուած ըլլալու և Ասոր պատասխանին մէջ Մալմզգուարի կամն անդղական կահըբն տո կարգադրաւենան համ եւ հաւան ըլլալը ծանոյց :

— Ա ստուն, Ապրիլի 6: Երեկ պատգամաւորաց Խորհրդն ուն մէջ Լորտ Պանին բար թէ Խորհրդանոցին առջեւը գրաւած փախատականաց խոնդրոյն թէլութակացմբիններէն երեւցաւ որ կու ավարութիւնն իր Ժմանկուան քաղաքականութիւնը պիտօք փոխէ : Ասոր արտադրին գործոց պաշտոնաց Մալմզգուարի կամն այսպէս պատասխան տուաւ : Տեսարք իմ. Դուք Անդղիսից որեւէպներն աղջէկ զիսէք . ևս քանի որ ժամանուացին կառավարութեան անգամ ըլլալու պատին անմի՞ն ևս արտաքին գործոց զրոյն զրուած եմ, Ֆէ զի իր ծանուացնո՞ւն որ ամենն ին Երբուացի մէկ տէրութեան առ օրինաց փախաման վերսուերէրուոյ մէկ պահանջուն ընդունելու պիտօք Հյուանիմ : Հիմակ Ընդդիմիս գտնուած փախատականներն որինաց պաշտոնաւութիւնը կը վայելնին, բայց Խոյն սրբներէն որիս որ պատօնին, հիմէ իրենց գուահանուններն ի գործ զնեւու սկսին, որավ անտարակցու որեւէքը կ'եղանան : Բազմացուցուածն ուրիշ բարիչ բան չէ : Լորտ Կրենիմի պաշտոններն խօսքը պաշտպանեց, եւ միանկամացն ըստու որ Անդղիսից միշտ ոգտակար եւ հարկաւոր է Աւատրիայի հետ բարեկամ մալ : Ասոր վասց Լորտ Պոլոնն իր խօսքն ետ տուաւ :

Ա Պ Ե Ն Ի Ա
ԱՐԵՏԻԱ, Ը պրիմ 2: Ա պարագնին իւ անադաշուն-
րան վրայ յանդուզն բայց միտուտմայն քոչ Պար-
իկսին առաջնորդութեան տակ ժողվանած Քարլիստ-
ները՝ թագուհին զօրաց գէմ՝ Ը պարուս գեղին
քու երկայն կոփա. Մըրբին: Պարիս Քամբուզնեց
արքունի զօրախարին 1500ի չսի հոգին Կազմուած
գովազդ Ապավուս գեղին քոչ Պարիկեմն ՅՈՅՔ չսար
զօրդին վրայ յարձակեցու ու ամեն կովմանէ պաշա-
րեց: Քարլիստներուն առ ասկաւաւոր խումբը քա-
շութեամբ եւ սասափկ յամառութեամբ դէմ կէ-
ցաւ, բայց նոյնուրու քանչութեամբ կը կրուէին ար-
քունի զինուորներն ալ: Երկու կովմեն ալ չառ ա-
րին թափեցաւ, բայց վերջուցիւ Քարլիստներուն
սազմամմեւը (ՏԵՇ-ՀԵՇ) հասաւ: Անկից վերջ սաս-
ափկ կառազութեամբ իրենց թշնամաց կենդրունը
յարձակեցաւ, Տեղը քեցին եւ յափուռթեամբ վիս-
խան, Վլքալ տէ յա Անդիւ մոռն պատերազմին
անկը հի մոռն թուղ տարիք: Պորէս կը շնայ
որակեան զատաներան վրային Գաղղիս անցնիր:
Քով գեն 40 հոգւոյ չսի ունի եղիք, Թաղեանին ին
անուանակցու ցրուած ու իրենց երգը բաշուած պի-
տի ըլքնի: Ը ու հապարակ կը կարծուի որ առ գար-
նան ուրիշ սպասարկութիւն պիտի ըլքնաց:

— Ելաբուժի Ֆին Պատրիարքի Փարփազ հասած հետագա պատմությունը մը պատմելու կը ըստ է Հարովարտականի՝ մը աղաղաղութեան ազատութիւնը Ֆիննացին կարգի դրուեցաւ : Կամաւոր Ֆիննացին առողջ են, գրացրեած ութիւն (Անոնցը) ամեն կրօնական, անդրած պլանն (Ծովուն անդիի կողմն եղած) երկիրներու եւ լրերու վկան գրուածներուն, ազագրութեան որինաց զեմ գործուած յանցակները դատելու համար՝ շատ տուրք վճարովներք դրուած երգուեցց առեան : բարձրադրված ատեան մը ան ամեն տուրք գրականությանց համար, օրոնք թագաւորութիւն, քաղաքացւոց եւ կառավարութեան զեմ կը լլատի, եւ հասարակ առեանները ուրիշ պիտիազմանցութեանց եւ յանցանաց համար : Տերութիւնը կարգ է լրագիրներն առ ժամանակ մի եւ կամ բարութիւնն արգելու ու գաղթեցրնել :

ՀԵԽՈՍՅԻՆ Ամբիկայք Միացեալ տեղութեանց
պատրաստութիւնները կը ցուցընեն թէ Ծփոյի
ծագը պատերազման համար աշխարհ-
քիս երեւելի գեւաքերեն մեկը յառաջ բերելու
փոքը ու չափութիւնը ըլլոց, պատճենն մնան. հիմակ
ամեն ազգերս առվել, դրաւած հափոսի երկիրը
բանակը եւ աշխարհքիս ամեն ժօղովուրդներու քիչ
կամ շատ հազարդակից ընելու: Աս պատճանառ
Միացեալ տերութեանց հասավարութիւնը Շոտուի
վկա բաւական թուով շաց ենուանեար կը խարեւ, որովք
արդէն ճամփու երած: Կոյ էակի առարկանառակ եւ շո-

շի ըսուած լողիքն ասոր մրայ հատուած մը կը
դնէ, որուն մէջ ամփոփուած զանազան տեղեկու-
թիւններուն համեր կը թարգմանենք:

Հենասասանի ծովան քրայ եւ Ապրիկէի արեւելք հրաբացին և զերացը քրայ տուղրականնեն աւելի ծովական զօրութիւն մը խաւրէ, եւ առ արշաւածան հատանատար լւլայ Փերրի, ամենէն երեւելի է Ժիր նաւագանութը: Ըստ ամենան մասպահութիւնը դրգուեց: Ըստեղը կարծեցին թէ հոս պատերազմ կան նպաստէ կոյ, բայց մեր մշշ քննութիւնները կ'ապա հայցընեն որ առ արշաւածան ըստ միքամ ըստընին խաղաղական է, միայն թէ բաւական զօրութիւն ալ ունի, որպէս արդար պահանջներու իւ ապրել տալու բանագոտու: Ճափոնի տէրութիւն 100,000 քառակուսի մըն երկիր, զի՞ն 30,000,000 բնակիչ եւ շատ ընդարձակ ծովականի: Եթէ չէ թէ միայն մեր խաղաղական միջանց, սին մէջ ունեցած երկիրներուն զիմուցը կըցու է, այս նաև, ան երկու մէծ կիցիններուն է Խոսյ կըցնի. բուն քրայ կիշխէ, որուց մէշն է Սանգարի ծովը կիրճը, ուսկից ամեն առքի հարիւրաւը և մերին ձեմուրները մանաժերը սահմառած են: Բայց առ ինչ ծովայ հայցներուն մահը ստորդ է, եթէ իրենց կը նաց ամենէն հարիւրաւը պիտույքը գտնելու համար է կամ դժութորիէ մը քշուելով՝ նոյն ճափուական էլլու ներուն մասինինան: Վասն զի ճափոն չէ թէ մի աշխարհիքի մի կոյ մասերուն հետ առուստոր ուն. Նայ չուղեր, այս նաև յանձն շաւնուր իր նաև հանգիստներին այն դրանցիներուն բանալ, որուն ու մու քրայ ներդիւնն ու վասնութիւն մէջ կը պանսի, եւ մանաւսնդ թէ անանց քրայ ընդանօդի կարև է, եթէ միրկէն մզուելով՝ իր ծովակերեսը թրգ, անօթեն բայ գնդընկեցի մը Տեռաւորութիւն միքանեան: Պարծեալ և թէ ճափոնին ընդարձակ նալ ելքացը քով տէղ մը սառարականի նաև մը կը որ:

աւաստիները կերի կը բռնեն, եւ վանդակներ
մէջ պնդայի աեւքի կը հանեն, ու շատ անգամ չ
կը մեղցնեն:

Ա՞նը կը պնդենք մէտ որ եւ իցեւ ծովազգի
վոր բնուկու ազգ մը իրաւունք չունի որին ազն,
ըստ հետ ամեն կերպ տաւարական հաղորդական
թիւնց մերժելու, եւ կը հաստատենք որ բաղաւ
կիրք եւ քրիստոնեաց ազգաց պարուն է առն
գիրք ունեցող բարբարաները բանագատել որ ըստ
համար ազգաց իրաւունք իրենք ալ չ նախանձնի
որոնցին մէկն ոյ առ է: Աջամի վայս ներդինն
եւ վաճանքի մէջ զանուած ատեն որ եւ իցեւ առա
հանգատի առկայութել եւ ծովազգերեաց ժողովութեան
ըէն առաջապահն թիւն եւ սկսութիւն նախքան
ջամփն առ իրաւունքը մէկու ընդ ալ օսու չ առն
բայց իր բարբարանութեան չափեն աւելի համեմու
թիւն եղաւ: Մեր ձկնորսաց առօմբուները քանի
կը շատնան, Համբոնի հիւրամերժ եւ իրավաց
ծովազգեաց քովն ալ գժեալստութեան դէպքին
կը շատնան: Անը համբոն մեր հառավագործուն
հարի եղաւ որ ճամփոնի մինչեւ, Ծանց բանեցաց
մարմանքին փոփախութիւնը ինչդրէ: Անցն առ
Սահուուշնան կլլեաց նաւահանգիստերուն մէ
մի և ուղին առեն 121 Ամերիկացի ձկնորսաց նա
գիրզած մանացած կը կիւնցին, որովհետեւ չափեն
նաւահանգիստներէն մէ կուն ապաստանելու շինք հա
մարձակիբ: Ասսուի շատ իմաստութեանը ից վայս
ըստի մեր կատաֆառութիւնը, երբ որ Ճարիսին մէ
արգելն եղած քանդամներուն համբոն հասուցու
կ'ուշէ, եւ թէ կը զահանչէ որ ասկէց ենու և
մին ու միրիէն գեա ի ճամփոնի ծովազգերը և
տուած նաւազները՝ որ եւ իցեւ ազգէ ըլլան, ու
եթէ Շերբոնկարն միւն ալ չէ ան, գունեաց մայ-
կացին զայտ դանեն:

Փերքի նաւապետությունը յառաջըստ ծովայութիւնից մոդի ապացոյց կու տու թէ ի՞ք առ ոչ ովաշանօն հաստիքիլու յարձարութիւնն ունի և պղարիկ նաւապետություն մէջ պիտօր ըլլայ Յապահերութիւն շոգենու, 2 տրիշ նաև Եւ 1 հատ այլ պայտ բակիր նաև մոդ հետքը պիտօր տանի նաև շան քայլին թեթև թեղանութենիր Եւ ամէն հարվագ բաները, պրկես զի իր խնդիրը հաստացն առաջ. Ամերիկացի Եւ ուրիշ որ Եւ իցե աղջերն աղատ, որմանք գերի բանուելով՝ ճարման մէջ կը պահօքին իւ վանդակներու մէջ դրաւած պարուղութիւն՝ ամենան ցուցուելու համար. Այս Քաղաքակիրքի մարդիկ Շատրվանի նաւահանգիստն ըստն ամ անիրց եւսն նույն մէջ ու լութեան մերսի հօրմերն ալ իրբու Վանահ ելլ շեն մասը՝ Նաւահանգիստներուն մատրիքություն դաշտ ականութեան դուռ մը կը լլայ, Եւ անոն եւսն ալ անմիջապէս քաղաքացին կը թուլին ից կը բա

Իբրև սովոր կը պատճեսի թէ ծառալու արքինն, ցորեն ու դարձի կը բերե, եւ թէ առ այստեղին քառ շետապա, ասի, պղին (պղին) եւ արձաթ հանիկից Ձեն առանան կը խարսուն, եւ աշ-րաքին մասքն առ 140,000,000 տոլոս կը Հա-մարուի: Դարձնալ զիսենք թէ ի՞ն քաղաքին:

Առաջնագիտութենքն ու ծովելքերը մեծապէս ամբալոցուած են, եւ թէ մէր ձկնարդուրը ցանձրէն միշտ 2 մինչ 3 տու. եւ ու, իրենց վրայ թնդանութենքը կը հարզուն, եւ նաւաքեկները մշամցնաւոր գիրութեան մէջ կ'ինչուն: Ասոնց ամենը գիտենք մէք, եւ զիտենք որ այսպէս պէտք չէր լլու ու պայծէս ալ պիտ' որ շնոր: Կը յուսանք եւ վասահ ենք որ շատ հետո չէ այն օրը, որուն մէջ մենք ամբալութեամբ բաժինակ, երկաթի զենի և ու ըստ ապրունք համբն որիս՝ որ խաւրենք, եւ անոր աղջ ունի, արծաթի և նիդիտափորս պիտ' որ բնդունքիք, եւ մասնաւմայն բողոք աշխարհքին վաճառահանութենքին զափունը անհամար հաւահանութեամբ պատճեն անհամար հաւահանութեամբ պատճեն մը պիտ' որ գտնէ այն բարպարաւթեան գէմ, որն որ սիեզիրաց առանկ մէկ բազմամարդ տէրութեան մէջ ի գործ կը զուռի:

א ב ג ד ה ו י ט ז ב צ י ו י ש

И. А. БОЛЫХА
15. 3. 1934. № 16

16p. 85v 1851. *Pf.* 40 no. 48, b. 1652. *Pf.* v. 9 no. 11.

Համեմատելի կոտրեն ուժը հասը արծով ու երեք
համ այ պղնձն էր։ Առաջ մեջ ամենէն աշխիլ հե-
տադրութեան կոտրը ետակ եղու է։

41807 130-130

Թիվ 16. Առաջնա իշխան, ՀՀ Կառավարություն . . . . . Թամաց
պատոքը պահպանութեան ի ամբ կ'արդ
շամէ. ձեռքին արքունիք զաւազան ըրպ
նած. Բագաւորին երկու կողմին մէջ մէջ ե
րայրակի.

Երեսութիւն. Հ. Տ. . . . . Ա.
Առաջ աջ կողմէն կը ըստէ, կոհանքից
խոչ մը: Այս Ալեքսանդր Մակեդոնացին
Անձնաբան:

կրուն զատ առաջան զատ Արտ կոստանդին է, թագավորին եղայլին էր ու անոր մեռնելին ետքը և ազգաւոր ընարարեցան : բայց երկու տարին խոշոշմանց ու շիփորութեանց մէջ թագավորին ընկաց պահնուեցան : Անձնէն հիմնաց առոր վերաբերեալ ասակ գոտուած չէր ու Խոսքինեան թագավորաց ստոհնեալու կարգին մէջ պարզապ միջնորդ մէ թօղ կու տօր, ստիպյն առ արժաթ ստակը՝ որն

Ու մի մոց է, առ պահստինը կը լցընէ :
Աւ էսկա ստակը մերուր պահածած էն, բայց ա-
պահի կողմը թադալորին անունն ու անկից վերջ
նախաշը առաջին երեք գործը բարերակուու-
թեածէ : Հաս որչ թագած են, որով մի՛ դասուո-
րութիւնը կը հաստատուի : Կուֆուն (Guido) օտար
ունաճ մէր հայոց պահանդրաց մէր սփառն ու շատ
հեղ նուև համատարի կիս կը գրանի : Խիս տա սօր-
կին վրայ միայն կի զրաւած է, սակայն կիս թու-
զարդին վերաբերելուն երկպայութիւն շունչն է
որդիւնքի . նախ ու անունը գաղղիսցոց մէջ կի
(Giu) ալ կը գրուի, եւ առ թագաւորը Կաղղիսցոց
Լուզինեան ցեղէն ըլլուրմ՝ կինայ ըսուիլ որ հայե-
րէն առջինին վրայ ալ ոյցն արտօնքի բռնթեամբ զնել
ուստան ըլլոյ՝ իրեն գործածածին համացնուն : Եր-
կորդ առ սիունը թեպաւոր բառէն սնմիջադէն
յատաշ գրուած է . երրորդ՝ կի միքջաւորութեամբ
ու պայտի համաստութեամբ որիշ թագաւորի
անուն վրա եւ ոչ ալ որիշ թագաւորաց անուն-
ներուն հետուած ձնուարութիւնն մ' ունի, զըրբորդ
սիուտանի կողմանն, ըստ ամենայնի կատանդնի ար-
ծոթներուն մէկ անսահին շատ նման է . ոյցն իսկ
միուն ձեւն ու արդ աթին համանուրդը լուսանունի
ուստիթերուն կը նմանի . եւ արդէն ոյցնին է որ
կիսուն ալ միքջն առասանի բնենունն ու ամենայնն էր
երկորդ կազմուն ընկերունածը ուստին շատ մաշած
ըլլուրմ՝ որու չերեւոր, բայց շըլլամակի հասցն աջ

ստմատանչ եռանդեան մէր գովութիւնն ու շնորհ հապճու երախոսադիտութիւնը յայտնելէն եւու, կուշիք նոյն ստակեներուն վրայ համառ ասի մը խօսի, որով ընծային պատուականութիւնն աւելի եւ իմացուի ու յարգուի:

Համումէկ կոտրեն ուժը հաւը արծութ ու երեք համ այ պղինձ էր: Ասուց մէջ ամենէն առելի հետպրական կոտրը հետու եղաւ է:

Կ-8 թի 1949-1943

թի. 16. Առաջ և ինչ, ու կիբուզ . . . . . թու-

կաւորդ պատկառած զեզ ի աջ կ'ար-
շանէ. ձեւքն արքունի զաւազան ըրբ-
նած. թագաւորին երկու կողմին մշյակ
բարօրակ.

ԵՐԵՎԱՐ ԽՈՀ. Ք Յ. . . . . Ա.
Ասի մ աջ Կողմէ իւ քայէ, Կոհնար
խոչ մի: Աք: Ակնառն Մելքոնէնց
Բանաբանաւ:

Արտն կոմ Կոսիառն կամ Արտ Կոստանդին Պ.
Թագաւորին եղացրին եր ու անոր մեռնելին եաքը
Հայոց թագաւոր ընտրուեցան: բայց երկու տարի
խոփանեաց ու շիօմութեաց մէջ թագաւորե-
լին եաքը տպանուեցաւ: Վիճչու Հրամա ասոր վերա-
բերեալ առակ Կոստանծ չեր ու Առքենեալ մժա-
շարորաց ստանիներուն կարգին մէջ պարապ միջաց
մէ թօշ կու տօք, ստիպյան առ արծաթի ստակը՝ որն
որ մի միջյն է, առ պահօն թիւներ կը լցուին:

Ակնառն ստակը մօքուր պահապած չէ, բայց ա-
պահի կամա թուառ առնեն անունն ու մասնաւունն ու

— այս զարդը թագավորին անունն ու անկաց վերը ընդունված առաջին երեք զբերը բարեկալուաւաւ մեծած: Սառ որոշ մասաց են, որով միշ դասաւու ըստինը կը հաստատուի: Խոփանն (Guido) առաջ ունեց մեր հոգոյ պատամաքրաց մէջ սիրուն ու շատ հեղ նաև համաւախի պիտի կը գրաւի: Խոչ առ սարդին վոյ միայն կի զրուած է, սակայն պիտ թագարին վերաբերելուն երկրայտժիւն շունինք, դոդեմեն: Խախ առ անունը գաղղրացուց մէջ կի (Giov.) ալ կը գրուի: Եւ աս թագաւորը Պապիցաւուց Կողման ցեղին ըլլուլի՛, կրնաց ըսուիլ որ հոյերն ուսուին վոյ ալ նոյն արտօնքերութիւնք դնել ուսուան: Ըլլոյ՛ իրեն գործածածին համաձայն Լուկորդ առ անունը թագաւոր բառին անմիջապես յատաշ գրուած է: Երրորդ՝ կի մերքաւորութեամբ ու պատիի համառութեամբ ուրիշ թագաւորի անուն շնոր եւ ոչ ալ ուրիշ թագաւորաց անուն ներքու հետուած համառութիւնն մ'ունի: Հորդարդ՝ սուստանի կողմանէ, ըստ ամենասպի կատանդնի արծութերուն մէկ առ սահին շատ նեման է: Նոյն ինչ ծիսած ձեւն ու որու ամեին ինաւուրդը լուսաւուննի ուստիներուն կը նուսանի: Եւ արգելեն յոյտնի է որ կիուն ալ մերքին կատանաց բնեւուրուն մ'առնեանին էր: Երրորդ կողմանը ընթա երցուած լ' սականն շատ մաշած ըլլոյ՛ որոշ չերեւար, բայց շըմանիի խաչին ալ

դասաւորել եւ առ հայրենական պիտառակարգություն կարելի եղածին չոփի կատարեալ ընել միայն առ առևն կարելի կ'ըլլաց մեղք, երբ որ Յարդց Խաչենի Աղջմին պէս ազգային ուսմանց յարգիւ ու քաջայիւրիշ անձնելք մեղք ու աշխատութեան մէջ օգնելու համար՝ իրենց քովի դժուռաած աղջային գրամերուն միայն իրոց ու նուազութէ օրինակի կամ կազմապարզ հնանն ու նորհք ընելով մեղք խուրեն։ Մեր ձեռքը համելու, անմենին ապահով ճակրուն է՝ զանոներ կաստանենուացին Երևանակմայ վանքը Յարդց Ա. և Պ. Պատու Յոթանեամց Արդապեաթիւ ու Եղիշել կամ աւանդել։ Մատունաւորապէս կը յանձնենք որ տուազնելն իրենց անունն այլ ծանուցանեն, որ ուղեւ կի մեջը նոր տեսակ գրամ ու գտնուած ասենն իրկողին անուանիւ ծանուցուի։ Կը ցուանիք որ աղջային ուսման առ հիւպի մէջ մեր հայրենասէր աղջայինը մեղք օգնելուն կը փոխեան ու մեր թագաւորաց տօտինելուն ծ անօթ անելուն նորաստամատց ըլլուն իրենց իրաւուցի պորտակն մը կը մեղքն։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Փատում Ծվարցնուպերկ իշխանը, Յալսեփ Ծվար-

նուին պաշտօնինք զբոց գործառքետութեան աստիճանն
այ աւելցաւ : Եթ աստիճանի մէջ էր փեղքը իշխանն
1842ին : Իսկ 1848ին Նեապոլսոց թագավորին քոյ-
դիւնական մառանինքը՝ անիկ Ա. Յանուարիի կոր-
դին նշանն առաջ էրկրորդ տուրքն այ կայսրին անոր
ըրած ծառայութեան վկայ իր գոհութեանը ցուցը-
նելու համար՝ Ա. Էպորտասի կորպուն մնաց խաչը
շաբախը : Քիչ մը եաբը (1848ին) և զափիսամեան
փոխ օրինը ծագեցաւ, որուն մէջ իշխանն իր հաս-
տառութիւնն ու ժրութիւնը բարձրութեան ցուցուց : Խրբ-
որ նոյն ապրիլ Մայորի 25ին նեապոլսոց մէջ ժողո-
վուրդը Աւտորիական դեսպանատան վկայէն կայսե-
րական կամաց անդամները վար առաւ և քաղաքացիները դրաց
աշքին առ ջեւ կուրուց, իշխանը նշյա իրի կուրուց առար
հասուցում պահանջեց եւ տեսնելով որ կառավո-
րութիւնն իր պահանջութը կուրուրիւլ յօժարու-
թիւն չիցուցըները, անմիջապէս առանց իր տէրու-
թեան հրամանին սպասելու ու ապօպուն ելու եւ
Ա. իշխան եկաւ, պահպատ տունն մը որ կայսրութիւնն
առն կողման արդիքի եւ իս ուսութեան մէջ էր եւ
իր փրկութիւնը միայն բանակն կրնար յուսացուիլ :
Եշխանն առ բան տեսնելով, հայրենեաց ազաւա-
թեան համար նկը զինքն աղջր նուիրել, եւ յառ-
ական բանակն մէջ մուռ, ուր ինչ մնացած մնացած-
ուագետն զումարուակն մէջ քանի մը յօշիթու-
թիւններ ընելէն եւնեւ, մանաւ որ զօրաց բաննի մը
կրունասար դրուեցաւ եւ առա մէկի բանութիւնն
սկսաւ ցուցնել : Մայիսի 29ին (1848ին) Ապրիլի-
նիցուց Դաւրդադունի քով շինած ամեւր պահանջե-
ներուն յարձակմուն մնաւմ առաջնորդուց եւ զա-
նոնք առաւ . Խոյնութեան ուղիղ շիք պատերազմին մէջ զա-
րաց քաշալերութեան ան օրինուկ ելաւ, ուր նու . մէկ
թիւն աւ միաւորեցաւ : Այ քանութեամսոց համար
թատեցքի սպարուսկուն մի նորդութեամբ կայսրը
իրեն Մայիսի 18-ին դիմութիւն հայ նոյն քա-
զարը նաև, որուն նկը մանմապէս զինուորակներ
եւ քաղաքական կառավար գրաւեցաւ : Բայց պար-
հանեւ իր վերը զետ բժշկուած չէր, մասր դարման
ուսնելու համար Ա.իննա եկաւ, ուսկից կայսրը զինքն
Ուիլիամ կանչըլով իրեն յանձնեց որ նոր պաշտօնեցից
գահին մը ժողովէ, որն որ 1848ին, ուշեմբերի 21-ին
կառարաւեցաւ, եւ նկը անու մէջ իրեւն գահե-
րեց եւ պատքին դործոց ու կայութական պարա-
տի պաշտօնեց գրաւեցաւ : Այ մէջ պաշտօնը 3/2
տուի, յաջողութեամբ կատարեց, որուն մէջ յօժու-
թայի շաս միասին նույներէն բացմաժիր, ասպիսու-
թեան նշաններ ընդունեցաւ, եւ 1852ին Ապրիլի
նին իր կենացը նշերորդ տարին կամուածուով ըլլու-
ցաւ :

Իր մահուամբը Ա.սուրբաւ և նաև բոլոր եւ-
րաքա մէծ կրուստ ըրաւ : Իր բանաւ հասա-
ւուն եւ մնանիմելի քաղաքականութիւնը ըրուր Ն-
րազա զարմացուց : Եկոյ երեւնի լրադիր մը, որ իր
մահը պատմուս տունն իրեն մէծամու զումութիւն-
ներ շնարի Աւարդիական կայութեամբն, կ'ըսէ,
Գաղղայի նուրբ քաղաքիրը, Ըստորունակը իշխանին
մահուամբը շաս մէծ բան կորսրնցուց : Շաս քիչ կը
գտնուին պահպատ մարդիկ, որուր խուսութեան ա-
սուն մէկ հայեցուածով իրաց վրաց պատառքաւթիւնը
մնան, իրենց հաստատութեամբն ու գոտուուին տնօնց
զէմ ելին եւ յազնին : Բայց աւելի քիչ կը դժո-
նուին պահպատները, որուր գննաւ տանիւնը նայելուն
նարը իրենց հայրենիաց վերքերուն շուազ գար-
ձան ասնին, զանիկու նոր պատուաց աստիճանը հա-
նեն ու խաղաղութեամբ հաստատուն պահելու : Եւ
պաշտպանութեամ միջաները կարգի դին : Ըստ-
որուն կը համար կայսերական ընտանիքը
վիճանացն ելին ու սարսպուած, եւ երեւնի պաշ-
տուածները պատմութիւնը ըստը տէրու ժեան մէջ
ահ եւ զարդուրմազ պատառած էր, Ըստորունակը ի-
շխանը կառավարութիւնը ձեռքն առնելով՝ իր
հաստատուն լում աց բանի ամէն բանի յաղթեց, եւ
իր քաշը քարմաներուն տէն կազմակերպիւներին
ու աղայուսածիւներին իրարու հետ հաշուեցնելով
խաղաղութեամն ու իր կայսեր դահը հաստատեց :
Պատմութիւնն իր քաղաքականութեամն յանց ու-
ղեցութեանը եւ իր Աւարդիայի մէջ ըստ իմաստ-
ուն կարգադրութեանը անցը վրաց պատառքան պիտօք
ընէւ : — Ենց վարուց բարկիրներուն մէջն Դայը Հ-
յանուր պահպատիր իշխանին մահուամն լուրքը տապա ասէն,
“Հարի և որ, իրաւ, աս իմաստի մարդուն որն որ
Աւարդիայի ուրբատանը եղաւ, այն ձիրքերը յառաջ

मृत्युं त्रिविषयं अस्ति त्रिष्णुं त्रिविषयं अस्ति त्रिष्णुं

այլ բարեկարգությունները, զարդարված են համապատասխան պատճենագիրներով:

ԵՐԵՎԱՆ ԿՐԵՄԻՆԻ ԱՐԵՎԻ

Digitized by Google

Санкт-Петербург	100	рубл. золотых	1250/50	штук.	Фабр.	1
Санкт-Петербург	100	рубл. серебра	1225/50	штук.	Фабр.	1
Санкт-Петербург	300	рубл. золотых	1200/50	штук.	Фабр.	1
Санкт-Петербург	1	фунта золота	12-13	штук.	Фабр.	1
Санкт-Петербург	100	рубл. серебра	271/50	штук.	Фабр.	2
Санкт-Петербург	300	рубл. золотых	114/50	штук.	Фабр.	2
Санкт-Петербург	300	рубл. золотых	123/50	штук.	Фабр.	2
Фабр.	900	рубл. золотых	144/50	штук.	Фабр.	3
Фабр.	100	рубл. золотых	120	штук.	Фабр.	1
Фабр.	100	рубл. золотых	124/50	штук.	Фабр.	31
Фабр.	100	рубл. золотых	125/50	штук.	Фабр.	31